

22 Ιουνίου 2025: ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Εὐσεβίου ἱερομ. ἐπισκ. Σαμοσάτων († 380). Ζήνωνος καὶ Ζηνᾶ
(κυρίου καὶ δούλου) μαρτύρων († 304).
ᾠδὴ: α΄ – Ἑωθινόν: Β΄ – Ἀπόστολος: Ρωμ. β΄ 10-16 – Εὐαγγέλιον: Ματθ. δ΄ 18-23.
Ἡ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 29 Ιουνίου, Γ΄ Ματθαίου.
Ἀπόστολος: Β΄ Κορ. ια΄ 21 - ιβ΄ 9 – Εὐαγγέλιον: Ματθ. ιστ΄ 13-19.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΕΟΥ ΣΚΗΝΩΜΑΤΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ
(ΙΣΤΟΡΙΑ - ΤΕΧΝΗ-ΖΩΗ)
(Α΄ ἔκδ., σῆμα 25x28 ἑκατ., σελ. 624)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ
ΑΝΔΡΕΑ (ΝΑΝΑΚΗ)

ΗΣΥΧΑΣΜΟΣ
Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ
(Α΄ ἔκδ., σῆμα 14x21 ἑκατ., σελ. 224)

Ὡς ἀναγράφεται στὰ Προλεγόμενα τοῦ βιβλίου, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μετέχει ἐμπειρικά, διὰ τῶν Ἀγίων τῆς, γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, ἐπωνύμων καὶ ἀνω-
νύμων, ἀλλὰ καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, στή μεγαλύτερη ἀνθρώπινη ἀποκάλυψη
τοῦ θεϊκοῦ μυστηρίου, ὅμως καὶ ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι φθάνουμε ἕως ἑνὸς σημείου.
Οἱ φιλοκαλικοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, γνωστοὶ καὶ ὡς ἡσυχαστές, εἶχαν
κοινωνία, γνώση τοῦ νοῦς μέ τόν Χριστό καὶ ἐγκαταβίωση τοῦ Χριστοῦ στήν
καρδιά τους. Μέ τό πνεῦμα αὐτό παραδίδεται τό παρόν πόνημα στοὺς ἀνα-
γνώστες, μέ τήν πεποίθηση ὅτι ἡ θεολογία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καί
ἰδιαίτερα τῶν νηπτικῶν - φιλοκαλικῶν, μᾶς γνωρίζει μεθοδολογίες, πού ὁδη-
γοῦν στή θεραπεία τῶν ἀνθρώπων παθῶν.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Μητροπολίτης
Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπὸ τῶν
ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ' ὅλο τὸν κόσμον μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr

ΕΤΟΣ 73ον 22 Ιουνίου 2025 ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 25 (3760)

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ

Γιὰ τό ἔργο καί τήν ἀξία τῆς συνειδήσεως μιλάει ὁ ἀπόστολος Παῦλος
στό σημερινό Ἀποστολικό ἀνάγνωσμα. Διδάσκει ὅτι στοὺς ἀνθρώπους
πού δέν γνώρισαν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, γιατί οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς
τους δέν τό ἐπέτρεψαν, λειτουργεῖ ἡ φωνή τῆς συνειδήσεως καί τοὺς
καθοδηγεῖ στήν ἐφαρμογή τοῦ ἀγαθοῦ, ἐκ φύσεως. Ἀπό τόν τρόπο χρή-
σης καὶ ἀξιοποίησης τῆς συνειδήσεως, πού εἶναι ἔμφυτη σέ ὅλους μας,
θά κριθεῖ ἡ στάση τοῦ Θεοῦ ἀπέναντί τους, «ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως».

Ἡ γνώση τοῦ ἠθικοῦ νόμου

Εἶναι πολύ ἐνδιαφέρουσα ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας περί τοῦ
νόμου τῆς συνειδήσεως. Ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἐπισημαίνει ὅτι «συνείδη-
ση εἶναι ἡ εἶδηση, ἡ γνώση τοῦ ἠθικοῦ νόμου, τήν ὁποία ἔχει ἡ ψυχὴ, γιὰ
νά διακρίνει τίς πράξεις σέ ἀγαθές καί κακές καί νά κρίνει, μέ ἀδέκαστο
τρόπο, τήν ποιότητά τους, ἐγκρίνοντας τίς ἀγαθές καί κατακρίνοντας τίς
κακές. Ἡ ψυχὴ ἔχει ἔμφυτη τὴ συνείδηση, δηλ. μπορεῖ νά διακρίνει τί
εἶναι δίκαιο, τί ἄδικο, τί ἀγαθό, τί κακό, τί ἀληθές, τί ψευδές. Τὴν ἔμφυ-
τη αὐτὴ δύναμη ἔλαβε ἀπὸ τόν Θεό, γιὰ νά γνωρίσει τό Θεῖο θέλημα καί
νά ταυτιστεῖ μέ αὐτό. Ὁ σκοπός τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ δωρήματος ἀναδει-
κνύει τὴ συνείδηση ἠθικό νόμο ἀπαράβατο καί αἰώνιο, πού ἀπαιτεῖ τέ-
λεια εὐπείθεια καί ὑπακοή στὸν Θεό...».

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος διακρίνει σαφῶς τὴν ἀγαθὴ ἀπὸ τὴν πονηρὴ συν-
είδηση: «ἡ ψυχὴ πού ἔχει συνείδηση πῶς δέν ἔπραξε τίποτα ἄδικο καί
δέν προσέβαλε τὸν ἠθικό νόμο, χαίρεται καί εἰρηνεύει καί ἐορτάζει. Τό
γεγονός αὐτό μαρτυρεῖ τὸν ἔμφυτο πόθο τοῦ ἀγαθοῦ, γι' αὐτό καί χαί-
ρεται μέ τὴ δικαιοσύνη καί τὴν ἀλήθεια, θλίβεται ὅμως μέ τὴν ἀδικία καί
τό ψεῦδος... Ἡ ἀγαθὴ συνείδηση παρηγορεῖ τὴν ψυχὴ πού πάσχει γιὰ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Ρωμ. β' 10-16)

Ὁ Θεός δέν κάνει διακρίσεις

Ἀδελφοί, δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι· οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. Οὐ γὰρ οἱ ἄκροαται τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσι νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων - ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

τὴν ἀρετὴν, γιὰ τὸ ἀγαθό, τὸ δίκαιο, τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὴ σωτηρίαν τῶν πολλῶν...».

Ἡ ἀπάντηση τοῦ ἰδίου θελήματος

Πῶς, ὅμως, ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀγαθὴ συνείδηση μέσα μας; Τὴν ἀπάντηση δίνει ὁ ὁσιος Μάρκος ὁ Ἀσκητής: «Ἡ ἀγαθὴ συνείδηση ἀποκτᾶται διὰ τῆς προσευχῆς, ἡ καθαρὴ προσευχὴ διὰ τῆς συνειδήσεως. Καὶ ἡ προσευχή καὶ ἡ συνείδηση, κατὰ φυσικὸ λόγον, ἔχουν ἀνάγκη ἢ μία τῆς ἄλλης» (Εὐεργετινός, τόμ. Γ').

Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀγαθὴν, ἡ πονηρὴ συνείδηση, «ἐκείνου πού ἀθετεῖ τὸν ἠθικὸ νόμον, γίνεται φοβερὴ τυραννία. Δέν ὑπάρχει φοβερότερο γιὰ μιά ψυχὴ πού ἀμαρτάνει ἀπὸ τὴν ἐξέγερση καὶ τὸν ἐλεγχὸ τῆς συνειδήσεως... τὸ δικαστήριον τῆς συνειδήσεως εἶναι ἀδέκαστο καὶ αὐστηρότατο... ὁ ἄνθρωπος πού ἐλέγχεται ἀπὸ τὴ συνείδησή του εἶναι δυστυχέστατος».

Καθὼς ἐπισημαίνει ὁ ἅγιος Παῖσιος Ἀγιορείτης, πονηρὴ συνείδηση «ἔχει ἐκεῖνος πού ἀθετεῖ τὸν Θεῖο ἠθικὸ νόμον καὶ ἐπιζητεῖ τὴν ἐπικράτηση τοῦ ἰδίου θελήματος, τοῦ ἰδίου ἐγώ. Ἡ συνείδηση πού διαστράφηκε ἀπὸ τὴ σκοτισμένη διάνοια καὶ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀμαρτίας, δέν ἐξεγείρεται, οὔτε διαμαρτύρεται, πλέον, γιὰ τὴν παράβαση τοῦ ἠθικοῦ νόμου, διότι ἀθέτησε καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν νομοθέτη, ἡ δὲ ἀμαρτία ἀμαύρωσε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του, ὥστε νὰ μὴ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἠθικοῦ νόμου, τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας, ἔσβησε τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς, ὥστε νὰ μὴν ἀκούει λόγον Θεοῦ, σκότισε τὴ διάνοιά του, ὥστε νὰ μὴν ἀντιλαμβάνεται καὶ σκλή-

Μετάφραση τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Ἀδελφοί, ἐνῶ γιὰ κάθε ἄνθρωπο πού πράττει τὸ καλὸ, πρῶτα γιὰ τὸν Ἰουδαῖο καὶ ἔπειτα γιὰ τὸν εἰδωλολάτρη, ἐπιφυλάσσεται δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη· δέν μεροληπτεῖ ὁ Θεός. Γι' αὐτό, ὅσοι ἀμάρτησαν, ἐπειδὴ δέν γνώριζαν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ (στὴν Π.Δ.), θὰ καταδικαστοῦν μὲ κριτήρια ξένα πρὸς τὸν νόμον αὐτό, ἐνῶ ὅσοι ἀμάρτησαν γνωρίζοντας τὸν νόμον, θὰ κριθοῦν μὲ βάση τὸν νόμον. Γιατί δέν θὰ δικαιωθοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸ ὅσοι ἀκούουν τὸν νόμον ὅταν ἀναγινώσκεται, ἀλλ' ὅσοι ἐφαρμόζουν τὸν νόμον. Γιατί, ὅταν οἱ εἰδωλολάτρες, πού δέν ἔχουν τὸν νόμον (τῆς Π.Δ.), ἐφαρμόζουν ἐκ φύσεως αὐτὰ πού διατάσσει ὁ νόμος, τότε, ἂν καὶ δέν ἔχουν τὸν νόμον (τῆς Π.Δ.), ἔχουν μέσα τους ἐκ φύσεως τὸν νόμον, γιὰτί ἀποδεικνύουν ὅτι αὐτὰ πού ἀπαιτεῖ ὁ νόμος εἶναι γραμμένα στὶς καρδιές τους καὶ σ' αὐτὸ συμφωνεῖ καὶ ἡ συνειδήσή τους, ἐνῶ οἱ σκέψεις τους θὰ ἀλληλοκατηγοροῦνται ἢ καὶ θὰ ἀλληλοδικαιολογοῦνται τὴν ἔσχατη ἡμέρα, ὅταν ὁ Θεός θὰ κρίνει τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον πού κηρύσσω.

(Ἀπὸ τὴ νέα ἔκδοση: Ἡ Καινὴ Διαθήκη, τὸ πρωτότυπο κείμενο μὲ νεοελληνικὴ ἀπόδοση τοῦ ὁμοτ. καθηγ. Χρ. Βούλγαρη, ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

ρυνε τὴν καρδιά του, τὴν ἔκανε πέτρα, ὥστε νὰ μὴ συναισθάνεται. Ἡ συνείδηση ἐνός τέτοιου ἀνθρώπου πωρώθηκε. Ἐκεῖνος πού ἔχει πονηρὴ συνείδηση ζεῖ μέσα στὴν κακία, σκέπτεται πονηρά, ἐπιθυμεῖ τὰ κακὰ καὶ ἐργάζεται τὴν ἀνομία...» (Λόγοι Α').

«Δέν ὑπάρχει γλυκύτερο πράγμα ἀπὸ τὸ νὰ ἔχει κανεὶς ἀναπαυμένη τὴ συνείδησή του. Φτερά νιώθει μέσα του· πετάει!», συνεχίζει ὁ Ἅγιος. Αὐτὴ τὴν ἀγαθὴ συνείδηση νὰ ἀγωνιζόμαστε νὰ μορφώνουμε μέσα μας, τηρώντας τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ζώντας ἐν προσευχῇ καὶ μετανοίᾳ, ὥστε οἱ καρποὶ τῆς νὰ καταστοῦν τὰ ἐχέγγυα τῆς σωτηρίας μας.

Ἀρχιμ. Ἐ. Οἰκ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΑΝΑΡΙΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ
(Α' ἔκδ., σχῆμα 14x24 ἑκατ., σελ. 104)

Ἡ πολιτεία τῆς Ἐρήμου ὅπου ὁ ἄνθρωπος νικᾷ καὶ μεταμορφώνει τὴ μοναξιά, μὲ τὴν ἐλεύθερη ἀπόφασή του, σὲ μιά δυναμικὴ φανέρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, ἡ Αποστολικὴ Διακονία προχώρησε στὴν ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ βιβλίου, στὸ ὁποῖο ἀναλύονται ἡ μοναξιά, ἡ σιωπὴ καὶ ἡ προσευχὴ ὡς ἐννοίες τῆς πνευματικότητος.